

С. Р.Бойко , Д. Р. Мозгова

*Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка*

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Гастрономічний туризм на сьогоднішній день визначається як один із найпопулярніших видів туризму. Цей вид подорожей фокусується на вивченні та насолодженні місцевою кулінарією та культурою харчування конкретного регіону чи країни. В статті проаналізовано стан та перспективи розвитку гастротуризму у світі. Автором досліджено теоретична сутність гастротуризму, особливості розвитку та тенденції сучасного туристичного ринку в сфері гастротуризму. В роботі визначається, що гастро туристи мають можливість випробувати традиційні страви та напої, вивчати методи приготування, а також дізнаватися про історію та секрети місцевої кухні. В дослідженні підкреслюється, що розвиток гастрономічного туризму може позитивно впливати на місцеву економіку, підтримуючи місцевих виробників та господарства, стимулюючи розвиток ресторанного та кулінарного бізнесу.

Ключові слова: *гастрономічний туризм, гастро турист, культура харчування, кулінарний бізнес.*

Gastronomic tourism is nowadays defined as one of the most popular types of tourism. This type of travel focuses on exploring and enjoying the local cuisine and food culture of a particular region or country. The article analyzes the state and prospects of gastrotourism development in the world. The author examines the theoretical essence of gastrotourism, peculiarities of development and trends of the modern tourist market in the field of gastrotourism. The paper determines that gastrotourists have the opportunity to try traditional dishes and drinks, learn cooking methods, and learn about the history and secrets of local cuisine. The study emphasizes that the development of gastronomic tourism can have a positive impact on the local economy by supporting local producers and farms, and stimulating the development of restaurant and culinary businesses.

Keywords: *gastronomic tourism, gastrotourism, food culture, culinary festivals.*

Постановка проблеми. Україна має достатні можливості для розвитку гастрономічного туризму. Проте на сьогодні даний вид туризму в країні знаходиться на початковому етапі становлення.

Мета роботи – визначення поточного стану гастрономічного туризму в Україні та світі, ідентифікація українського гастро-продукту та шляхів його розвитку у східних регіонах, популяризація якого сприятиме створенню туристичної привабливості цих територій для як вітчизняних, так і іноземних туристів.

Виклад основного матеріалу. Щороку по всьому світу з'являються нові гастрономічні тури, які залучають все більшу кількість відпочиваючих. Тому туристичні фірми пропонують клієнтам зануритися в ефективно організовані подорожі з цікавими варіантами та насиченою програмою:

- відвідування національних ресторанів, дегустація оригінальних страв та напоїв;
- участь в гастрономічних фестивалях, участь у приготуванні національних страв;
- місцевих виробництв традиційних продуктів, знайомство з історією та рецептурою національної кулінарії;
- відвідування продукт-спеціалізованих майстер класів, виставок, курсів, вивчення технології приготування певних харчових продуктів та страв з цих продуктів;
- участь у національних святах та обрядах, пов'язаних з гастрономією;
- відвідування дегустаційних залів, дегустація продуктів: вина, сирів, меду, наливок, приготовлених за традиційними рецептами;
- апробація оригінальних технологій харчування з метою лікування та оздоровлення, тощо [1].

Корнілова В.В., Корнілова Н.В. визначають «гастрономічний туризм», який є похідним від терміну «гастрономія» (з грецької γαστήρ – шлунок) – наука, що вивчає зв'язок між харчуванням та культурою й відноситься до галузі соціальних дисциплін.

Тоді як кулінарія (з латинського *culīna* – кухня) – галузь прикладної діяльності, пов'язаної з приготуванням їжі, що включає комплекс технологій, обладнання та рецептів і є частиною гастрономії.[2] Михайлюк О.Л., Хумаров О.А. акцентують увагу на тому, що гастрономічний туризм виступає допоміжним інструментом у пізнанні культурної спадщини країн або регіонів світу, оскільки страви національної кухні є одним із елементів, що відображають спосіб життя, світогляд та традиції різних народів.[3]

Індустрія туризму в розвинених країнах стала важливим соціально-економічним явищем із далекосяжними наслідками. Вплив на економіку та забезпечує високий рівень доходу туристичним підприємствам. У більшості країн у світі сфера туризму є провідною галуззю економіки, яка характеризується швидкими темпами розвитку, сприяє збільшенню валового внутрішнього продукту, вирішує проблеми зайнятості, сприяє розвитку інфраструктури, гарантує високий рівень прибутку на вкладений капітал.

Україна має високий туристично-рекреаційний потенціал: на її території зосереджені унікальні потенціали природно-рекреаційні ресурси, об'єкти національного та світового визнання культурно-історичної спадщини. В багатьох регіонах мають широкий спектр потенційно привабливих туристичних об'єктів і комплексів, які користуються популярністю серед українських та іноземних туристів. Наявність в країні різноманітних туристично-рекреаційних ресурсів дозволяє розвивати практично всі види туризму, в тому числі рекреаційний, культурно-освітній, діловий, активний, лікувальний та екологічний туризм, а також сільський та гастрономічний туризм.

Для кожного регіону країни України характерна гастрономічна особливість, тому національний туризм бізнесу варто звернути більше уваги на новий, але перспективний напрямок туризму. Гастрономічний туризм в Україні незначний. Слід зазначити, що країна багата на кухню історія, традиції та звичаї, багатонаціональні рецепти, втрата потенційних можливостей розвитку цієї діяльності, доходів і конкурентних переваг. Кулінарний потенціал України не обмежується традиційними стравами. Підприємці індустрія туризму має враховувати гастрономічні особливості кожного регіону України та розвиток харчування уподобань населення.

Однак гастрономічний туризм в Україні сьогодні стикається з низкою перешкод включаючи:

- криза через воєнний стан негативно вплинула на весь сектор громадського харчування, що в свою чергу гальмував розвиток гастрономічного туризму, незважаючи на зацікавленість громадян України та інших країн;
- розвиток гастрономічного туризму безпосередньо залежить від платоспроможності населення та умов, цей вплив економічної кризи є негативним;

- відсутність досвіду управління гастрономічним бізнесом, кваліфікованого персоналу в готельному господарстві,

Також обмежують розвиток цього напрямку ентузіасти та ідеологи, зацікавлені в популяризації гастрономічних схем. Оскільки гостротуризм є специфічним видом туризму, гастрономічні тури не мають широкого продажу, т.д

Не кожен турист вирішить поїхати в іншу країну чи регіон лише з метою скуштувати їжу національної кухні. Однак це не заважає багатьом країнам залучати туристів досить оригінальними характеристиками кулінарних прийомів. У всякому разі, оскільки це окремі схеми, це важко мандрівники не обмежені кордонами. Наприклад, індивідуальні дегустаційні програми, які вже зарекомендували себе в інших країнах, може перетворити звичайну подорож на гастрономічну подорож.

Гастрономічний туризм - це подорож країнами і континентами з метою пізнання їх особливостей місцевої кухні, кулінарних традицій, з метою відвідування унікальних страв для відвідувача або деякі продукти

Висновки. В останні роки гастрономічний туризм активно розвивається як повноцінний туристичний напрямок. Він є невід'ємною частиною готельної системи по всьому світу, туристи автоматично стають споживачами. Залучення до чужої культури вимагає чималих зусиль - вивчення мови та політичного устрою, а відмінною рисою гастрономічного туризму є його відкритість і доступність для особистого сприйняття навіть під час короткого візиту в країну. Гостротуризм приваблює групи туристів з різними уподобаннями та дозволяє їм пізнати традиції країни, знайомство з місцевим населенням та культурно-історичною спадщиною. Україна має великий потенціал в розвитку гастрономічного туризму, адже відома не лише культурно-історична спадщина, а й українська кухня. Її територія пропонує широкий вибір страв і національних продуктів, які зацікавлять кожного туриста, які хочуть отримати нові враження та ближче пізнати країну.

Тому Україна має всі шанси стати провідною країною в гастрономічному туризмі. Вибираючи відпочинок, туристи звертають увагу на такий важливий фактор, як харчування і, у зв'язку з цим, гастрономічне різноманіття є конкурентною перевагою України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Басюк Д. І. Інноваційний розвиток гастрономічного туризму в Україні. *Наукові праці НУХТ*. 2012. №45. С.128-132.
2. Корнілова В. В., Корнілова Н. В. Сучасні тенденції розвитку гастрономічного туризму. *Ефективна економіка*. 2018. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6112> (дата звернення: 15.11.2023).
3. Михайлюк О. Л., Хумаров О. А. *Перспективи розвитку гастрономічного туризму в Україні*. Економічні інновації. 2020. Т. 22, Вип. 2 (75). С. 71-8.